

Byla C-504/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. rugpjūčio 17 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgericht Stade (Štadės administracinis teismas, Vokietija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. rugpjūčio 17 d.

Pareiškėjai:

- 1 pareiškėja
- 2 pareiškėjas
- 3 pareiškėjas
- 4 pareiškėjas
- 5 pareiškėjas

Atsakovė:

Vokietijos Federacinė Respublika

Pagrindinės bylos dalykas

Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 – Valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai – Prašymas perimti savo žinion – Neigiamas atsakymas – Atitinkamų asmenų skundai

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

a) Teisinė gynyba

1. Ar 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (reglamentas „Dublinas III“), 27 straipsnis, prireikus siejamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu ir 51 straipsnio 1 dalimi, tačiau turint omenyje 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvos 2003/86 dėl teisės į šeimos susijungimą nuostatas, turi būti aiškinamas taip, kad prašoma valstybė narė privalo pareiškėjams (be kita ko, ir vaikams), kurie gyveno prašančiojoje valstybėje narėje ir pageidavo perdavimo pagal reglamento „Dublinas III“ 8, 9 arba 10 straipsnius, arba jų šeimos nariams prašomoje valstybėje narėje, kaip tai suprantama pagal Reglamento „Dublinas III“ 8, 9 arba 10 straipsnius, užtikrinti veiksmingą su prašymo perimti savo žinion atmetimu susijusių teisių gynimo priemonę prašomos valstybės narės teisme?

2. Jei atsakymas į a.1 klausimą būtų neigiamas:

Ar tokiu atveju a.1 klausime nurodyta teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę, trūkstant pakankamo reglamentavimo reglamente „Dublinas III“, kyla tiesiogiai iš Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio, prireikus siejamo su Pagrindinių teisių chartijos 7, 9 ir 33 straipsniais (žr. 2016 m. birželio 7 d. ESTT sprendimo *Mehrdad Ghezlebash*, C-63/15), 51–52 punktus, *juris*; 2017 m. liepos 26 d. ESTT sprendimo *Tsegezab Mengesteab*, C-670/16 58 punktą, *juris*)?

3. Jei atsakymas į a.1 arba a.2 klausimą būtų teigiamas:

Ar Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, prireikus siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu (žr. 2018 m. lapkričio 13 d. ESTT sprendimą C-47/17 ir C-48/17, *juris* [ECLI:EU:C:2018:900]), turi būti aiškinamas taip, kad prašoma valstybė narė privalo informuoti prašančiąją valstybę narę apie teisių gynimo priemonę, kuria dėl prašymo perimti savo žinion atmetimo pasinaudojo pareiškėjas, ir kad prašančioji valstybė narė iki tol, kol bus priimtas neigiamas sprendimas dėl teisių gynimo priemonės, privalo byloje nepriimti jokio sprendimo dėl prieglobsčio prašymo?

4. Jei atsakymas į a.1 arba a.2 klausimą būtų teigiamas.

Ar tokiu atveju Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis, prireikus siejamas su reglamento „Dublinas III“ 5 konstatuojamojoje dalyje pateiktais teiginiais, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį prašomos

valstybės narės teismai privalo užtikrinti teisinę apsaugą, taikydami sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą? Ar prašomos valstybės narės teismams nustatomas laikas sprendimui dėl teisių gynimo priemonės priimti?

b) Atsakomybės perėjimas

1. Ar Reglamento „Dublinas III“ 21 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, prireikus siejama su Reglamento (EB) Nr. 1560/2003, iš dalies pakeisto Reglamentu (ES) Nr. 118/2014 (Įgyvendinimo reglamentas), 5 straipsnio 2 dalimi, (iš esmės) įtvirtintas nebeginčijamas atsakomybės perėjimas prašančiajai valstybei narei, jei prašoma valstybė narė, laikydamasi terminų, atmeta ir [prašančiosios valstybės narės] pirminę užklaušą, ir prašymą persvarstyti sprendimą (žr. 2018 d. lapkričio 13 d. ESTT sprendimus C-47/17 ir C-48/17, 80 punktas, *juris*)?

2. Jei atsakymas į b.1 klausimą būtų teigiamas:

Ar tai galioja ir tais atvejais, kai prašomos valstybės narės sprendimai atmesti prašymą yra neteisėti?

3. Jei atsakymas į b.2 klausimą būtų neigiamas:

Ar prieglobsčio prašytojas prašančiojoje valstybėje narėje gali apskųsti prašomą valstybę narę dėl neteisėto atsakomybės perėjimo, nes neatsižvelgta į su šeimos vientisumu susijusius atsakomybės kriterijus (reglamento „Dublinas III“ 8–11 ir 16 straipsniai, taip pat 17 straipsnio 2 dalis)?

c. Paskesnis prašymas

1. Ar reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 2 dalis ir 20 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama taikyti III skyriaus nuostatų ir vykdyti perėmimo savo žinion procedūros pagal reglamento „Dublinas III“ VI skyriaus II skirsnį tais atvejais, kai pareiškėjai prašančiojoje valstybėje narėje jau pateikė prieglobsčio prašymą ir prašančioji valstybė narė, vadovaudamasi Direktyvos 2013/32/ES 33 straipsnio 2 dalies c punktu, siejama su 38 straipsniu, jį atmetė kaip nepriimtina, tačiau tuo metu (pvz., įgyvendinant „2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškimą“, žr. EN P-000604/2021, *Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission*, 2021 m. birželio 1 d.) prašančiojoje valstybėje narėje vyksta leidžiama su paskesniu prašymu susijusi procedūra?

2. Jei atsakymas į c.1 klausimą būtų neigiamas:

Ar tada c.1 klausime nurodytu atveju reglamento „Dublinas III“ 7 straipsnio 2 dalis ir 20 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas nedraudžiama taikyti III skyriaus nuostatų ir vykdyti perėmimo savo žinion procedūros pagal reglamento „Dublinas III“ VI skyriaus II skirsnio nuostatas tuomet, kai taikomi su šeimos vientisumu susiję atsakomybės kriterijai (reglamento „Dublinas III“ 8–11 ir 16 straipsniai)?

3. Ar dar galima taikyti reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 2 dalį, jei pareiškėjai prašančiojoje valstybėje narėje jau pateikė prieglobsčio prašymą ir prašančioji valstybė narė, vadovaudamasi Direktyvos 2013/32/ES 33 straipsnio 2 dalies c punktu, siejama su 38 straipsniu, jį atmetė kaip nepriimtina, tačiau tuo metu (pvz., įgyvendinant „2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškimą“, žr. EN P-000604/2021, *Answer given by Ms Johansson on behalf of the European Commission*, 2021 m. birželio 1 d.) prašančiojoje valstybėje narėje vyksta leidžiama su paskesniu prašymu susijusi procedūra?
4. Jei atsakymas į c.3 klausimą būtų teigiamas:

Ar reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio dalyje įtvirtinta prieglobsčio prašytojų (prašomoje valstybėje) juridškai įgyvendinama subjektyvi teisė? Ar Sąjungos teisėje yra atitinkamų nuostatų, susijusių su nacionalinių valdžios institucijų diskrecija (pvz., šeimos vientisumo arba vaiko gerovės paisymas), ar tai reglamentuojama tik nacionalinės teisės aktais?

- d) Prašomoje valstybėje narėje gyvenančio šeimos nario subjektyviosios teisės

Ar šeimos narys, kuris jau yra prašomoje valstybėje narėje, taip pat turi juridškai įgyvendinamą teisę į tai, kad būtų laikomasi reglamento „Dublinas III“ 8 ir paskesnių straipsnių ir su jais susijusių perdavimo nuostatų (Reglamento „Dublinas III“ 18, 29 ir paskesni straipsniai; jei reikia, siejami su Reglamento „Dublinas III“ 13, 14 ir 15 konstatuojamosiomis dalimis, siejamomis su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu) arba reglamento „Dublinas III“ 17 straipsnio 2 dalies?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, visų pirma jos 7, 9, 33, 47 ir 51 straipsniai

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja

redakcija) (OL L 180, 2013, p. 31), visų pirma jo 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 21, 27, 29, 30, 31, 32 ir 33 straipsniai.

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, 2013, p. 60), visų pirma jos 33 ir 38 straipsniai.

2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1560/2003, nustatantis išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, taikymo taisykles (OL L 222, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 200), iš dalies pakeistas 2014 m. sausio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 118/2014 (OL L 39, 2014, p. 1), visų pirma jo 5 straipsnis

2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą (OL L 251, 2003, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 224).

Nurodyti nacionalinės teisės aktai

Verwaltungsgerichtsordnung (Administracinių bylų teisenos įstatymas, toliau – *VwGO*), 1991 m. kovo 19 d. paskelbta redakcija (*BGBI. I*, p. 686), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. liepos 16 d. įstatymu (*BGBI. I*, p. 3026), visų pirma jo 123 straipsnis

Asylgesetz (Prieglobsčio įstatymas, toliau – *AsylG*), 2008 m. rugsėjo 2 d. paskelbta redakcija (*BGBI. I*, p. 1798), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. liepos 9 d. įstatymu (*BGBI. I*, p. 2467) 9 straipsniu, visų pirma jo 80 straipsnis

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Pareiškėjai yra Sirijos piliečiai. 1 ir 5 pareiškėjai yra susituokę. 2, 3 ir 4 pareiškėjai yra nepilnamečiai poros vaikai.
- 2 5 pareiškėjas į Vokietijos Federacinę Respubliką atvyko 2015 m. spalio 20 d., papildomos apsaugos statusas joje jam buvo suteiktas 2016 m. spalio 11 d.
- 3 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjai ilgą laiką gyveno Libane. 2019 m. birželio 4 d. per Turkiją jie atvyko į Graikijos Respubliką (Koso salą). Joje 2020 m. vasario 26 d. jie pateikė prieglobsčio prašymą. Pagal Direktyvos 2013/32 38 straipsnio 1 dalį jis buvo atmestas kaip nepriimtinas. 2021 m. vasario 8 d. 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjai pateikė naują prieglobsčio prašymą, kurį Graikijos valdžios institucijos akivaizdžiai laiko priimtiniu paskesniu prašymu.
- 4 2021 m. gegužės 6 d. Graikijos Respublika paprašė atsakovės pagal reglamento Nr. 604/2013 9 straipsnį perimti savo žinion 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjus. Atsakovė

2021 m. gegužės 12 d. raštu atsisakė tai padaryti, motyvuodama tuo, kad prieš paskesnę prašymą buvo priimtas sprendimas dėl 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjų pirmojo prieglobsčio prašymo.

- 5 2021 m. gegužės 18 d. raštu Graikijos Respublika paprašė jos prašymą išnagrinėti iš naujo. Ji nurodė, kad nei Direktyvoje 2011/95, nei Graikijos teisėje nedaroma skirtumo tarp pirmojo ir paskesnių prašymų. Dar gali būti taikomos Dublino nuostatos. Todėl atsakovė turi perimti savo žinion 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjus pagal Reglamento Nr. 604/2013 9 straipsnį arba 17 straipsnio 2 dalį.
- 6 2021 m. gegužės 20 d. raštu atsakovė dar kartą atmetė Graikijos Respublikos prašymą perimti savo žinion.
- 7 2021 m. liepos 7 d. pareiškėjai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė prašymą priimti sprendimą skubos tvarka.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 8 Pareiškėjai prašo, kad atsakovė patenkintų Graikijos Respublikos prašymą perimti savo žinion ir pripažintų, kad ji yra atsakinga už 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjų prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Jų nuomone, dėl veiksmingos teisinės apsaugos priežasčių (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis) reikalingas greitas sprendimas.
- 9 Atsakovė tvirtina, kad 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjų pirmasis prieglobsčio prašymas Graikijoje jau buvo atmestas. Taigi pagal Reglamentą Nr. 604/2013 šeimos susijungimas negalimas. Pasibaigus pirmajai procedūrai, atitinkamos nuostatos, remiantis jų formuluote, nebetaikomos.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

Skundo priimtinumai

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pareiškėjų skundas dėl atsakovės pateiktų neigiamų atsakymų yra nepriimtinas.
- 11 Reglamente Nr. 604/2013 aiškiai numatytas tik skundas dėl sprendimo dėl perdavimo (27 straipsnis). Sąjungos teisės aktų leidėjui buvo gerai žinoma, kad nėra reglamentuojama, ar prieglobsčio prašytojo prašymui gali būti taikomos humanitarinės išlygos (žr. 2007 m. birželio 6 d. Komisijos ataskaitą dėl Dublino sistemos vertinimo, KOM [2007] 299 galutinis, 2.3.1 skyrius, prie „Vienodas taikymas“).
- 12 Žinoma, Reglamentu Nr. 604/2013 asmeniui, prašančiam suteikti tarptautinę apsaugą, gali būti užtikrinama teisė teismo procese remtis reglamento nuostatų laikymusi (šiuo klausimu žr. 2017 m. liepos 26 d. Europos Sąjungos Teisingumo

Teismo sprendimo *Mengesteab*, C-670/16, EU:C:2017:587, 62 punktą, ir 2017 m. spalio 25 d. Sprendimo *Shiri*, C-201/16, ECLI:EU:C:2017: 805, 44 punktą).

- 13 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad remiantis Reglamentu Nr. 604/2013 tokios teisės nėra bent jau tokiais atvejais, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje.
- 14 Galiausiai šeimos susijungimas, kurio yra siekiama skundu, iš esmės yra reglamentuojamas ne Reglamente Nr. 604/2013, o Direktyvoje 2003/86, pagal kurią valstybės narės taip pat yra įpareigojamos numatyti atitinkamas teisių gynimo priemonės (18 straipsnis). Taip užtikrinama veiksminga teisminė vaiko gerovės ir šeimos interesų apsauga.
- 15 Kitas rezultatas taip pat būtų nesuderinamas su Reglamento Nr. 604/2013 tikslu „padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti tarptautinės apsaugos suteikimo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus“ (5 konstatuojamoji dalis).

Skuba

- 16 Teisinius klausimus, nurodytus prejudiciniuose klausimuose, valstybės narės sprendžia nevienodai (žr., pvz., *The Migration Law Clinic of the VU Amsterdam, An Individual Legal Remedy against the Refusal of a Take Charge Request under the Dublin III Regulation*, 2020 m. rugsėjo mėn., 6 skyrius ir jame pateiktos nuorodos), tuo labiau, kad procedūros paprastai vykdomos skubos tvarka, priimant neginčijamus sprendimus.
- 17 Vien Vokietijos Federacinėje Respublikoje jie gali būti susiję su daugybe atvejų (*Ergänzende Informationen zur Asylstatistik für das Jahr 2020 und das erste Quartal 2021 – Schwerpunktfragen zu Dublin-Verfahren* (Papildoma 2020 m. ir 2021 m. pirmojo ketvirčio prieglobsčio statistikos informacija – svarbiausi klausimai apie Dublino procedūrą), *Deutscher Bundestag, Drucksache 19/30849*).
- 18 Taigi, siekiant užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą ir taikymą bei veiksmingumą, reikalingas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas, ypač atsižvelgiant į esminį teisės į veiksmingą teisinę gynybą vaidmenį Sąjungos teisės sistemoje ir į esminį Reglamento Nr. 604/2013 vaidmenį užtikrinant bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimą.
- 19 Kadangi pagrindinė byla galėtų būti išspręsta priimant sprendimą taikant įprastos trukmės procedūrą, pvz., per tą laiką Graikijos valdžios institucijoms priėmus sprendimą dėl 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjų prieglobsčio prašymų arba vykstant neteisėtai antrinei migracijai, reikalingas greitas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas.

- 20 Šiuo metu 1, 2, 3 ir 4 pareiškėjai prastomis gyvenimo sąlygomis gyvena Koso saloje esančioje pabėgėlių stovykloje. Pagal Graikijos teisės aktus jie gali gyventi tik Koso saloje.

DARBINIS VERTINIMAS